

Projecte *Docència universitària en el marc europeu.*

Pla pilot per a la FCE

Informe Abril 2005

M. Mar Moreno Moreno
Cap d'Estudis
Facultat de Ciències de l'Educació

1. Introducció

La finalitat del projecte subvencionat pel Vicerectorat de Docència i Estudiantat és potenciar i impulsar la qualitat i la innovació de la docència universitària de la Facultat de Ciències de l'Educació en el marc europeu.

Amb aquest objectiu es va dissenyar un pla pilot per a l'aplicació del ECTS, pla que ha de permetre passar d'un model docent centrat en el docent i l'ensenyament a un paradigma que pren com a eix principal l'estudiant i el procés d'aprenentatge, d'acord amb l'establert en les pautes que des de les diferents institucions s'han anat establint per al procés de convergència¹.

L'estat del projecte pot seguir-se des de la pàgina web de la Facultat de Ciències de l'Educació, que inclou una secció específica dedicada a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior [http://www.fce.udl.es/07_prof/ees.html]. Aquesta secció vol ser, en primer lloc, un punt d'informació per als membres de la FCE respecte a l'EEES i, en segon lloc, té la vocació de ser l'àrea de trobada del professorat de la FCE, en general, i, en particular, del que participa en el projecte. Per aquesta raó, a més a més de tota la informació relativa al desenvolupament d'aquest, pot trobar-s'hi una secció de documentació, en la que s'inclou el material relacionat amb les sessions de formació realitzades en el marc del projecte² i enllaços específics.

¹ Vegi's *Bibliografia*.

² Vegi's secció 2.1.

2. Grau d'execució del projecte

El projecte està estructurat en dos fases, que inclouen diferents accions. Tal i com s'especifica en la Taula 1, en la Fase 1 s'integra l'Acció 1 (A1), que pretén analitzar la situació inicial de la FCE i diagnosticar les necessitats específiques del centre, i l'Acció 2 (A2), la finalitat de la qual és desenvolupar sessions de informació i formació diverses en tant en continguts (s'ha pretès oferir una temàtica relacionada amb EEES prou àmplia com per a donar les eines necessaris al professorat per al treball posterior) com en tipologia (treball a partir de ponències, grups de treball, etc.).

FASE 1		FASE 2	
Acció 1 (A1)	- Anàlisi situació inicial - Diagnosi de necessitats	Acció 3 (A3)	- Treball grups
Acció 2 (A2)	- Desenvolupament sessions informatives i formatives - Formació grups de treball - Inici treball grups	Acció 4 (A4)	- Obtenció i anàlisi de dades - Formulació de conclusions i de propostes de futur

Taula 1. Estructura del projecte

Tal com es va a informar al gener, durant el primer quadrimestre del present curs acadèmic (2004/05) s'ha dut a terme la Fase 1 del projecte i s'han desenvolupat, doncs, les dos accions que l'estructuren. En aquesta fase, el projecte s'ha organitzat al voltant de dos grans àrees d'acció:

- La informació i la formació
- L'organització de grups de treball

En la Fase 2 s'integra l'Acció 3 (A3), que pretén aprofundir en el treball, ja iniciat, dels grups formats durant el 1r quadrimestre, i l'Acció 4 (A4), la finalitat de la qual és l'anàlisi de dades i l'obtenció de les primeres conclusions de les investigacions en curs.

El grau d'assoliment d'aquestes àrees es desenvolupen en les seccions posteriors.

2.1. Desenvolupament de les sessions de informació i formació

En l'A1 es poden distingir dos moments. En primer lloc, s'han dut a terme diverses reunions per tal de presentar i divulgar els projectes d'innovació docent que ja s'estan duent a terme des de la FCE (projectes individuals o col·lectius del professorat, amb o sense finançament). Aquestes trobades inicials han permès la identificació i conceptualització dels problemes i/o necessitats específics respecte a l'EEES.

L'A2 ha suposat el desenvolupament de les sessions de informació i formació. La FCE, amb col·laboració amb l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE), ha organitzat un paquet formatiu específic que combina l'oferta general que l'ICE ha dissenyat en el marc de la formació per a l'EEES amb sessions específiques pel professorat de la FCE. Les sessions formatives que s'han ofert són les que es llisten a continuació:

1ª sessió. 5 d'octubre de 2004

Taller: *Planificació i disseny de la docència universitària en el marc de l'EEES.*

A càrrec de la professora Rebeca Cloquell (Tècnica de la Universitat Jaume I)

2ª sessió. 16 de desembre de 2004

Taller: *Docència universitària i ECTS.*

A càrrec de la professora Amparo Fernández March (Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat Politècnica de València)

3ª sessió: 25 de gener de 2005

Taller: *L'avaluació en el marc de l'EEES: l'avaluació continuada i el Projecte París.*

A càrrec del professor Rafael Llopis Castelló (Professor Titular de la Universitat Politècnica de València)

Aquestes sessions han tingut una gran acceptació i seguiment entre el professorat de la FCE i han tingut un total de quaranta-quatre matriculats.

2.2. Desenvolupament del treball dels grups

Les esmentades sessions han permès la formació de grups que treballen a través de les seves assignatures noves proposades de metodologia de docència universitària d'acord amb els criteris establerts per l'EEES.

El desenvolupament d'aquest treball ha estat compartit per tots els components del projecte a través de reunions periòdiques d'intercanvi.

Tant aquestes reunions com les sessions de formació i informació s'han planificat al llarg del quadrimestre, de manera que la major part del professorat interessat ha pogut assistir-hi.

Els grups han treballat, bàsicament, en la traducció metodològica dels paràmetres europeus a partir de les següents línies:

- adequació de les competències de les diferents titulacions a les matèries: aquest treball s'ha dut a terme, sobretot, des de matèries troncal, inclòs el pràcticum de les diferents titulacions.
- coordinació de matèries: selecció i redefinició de continguts
- avaluació d'acord amb competències. Establiment de criteris i instruments d'avaluació que possibilitin la valoració del treball de l'estudiantat d'acord amb l'adquisició de competències
- introducció de les TIC en la docència

2.3. Anàlisi de dades i conclusions: Implementació de la Fase 2.

Durant aquest fase els grups de treball han continuat amb l'obtenció i anàlisi de dades, així com, la reflexió dels temes d'investigació.

Les reunions periòdiques de treball han estat l'eix principal d'intercanvi de idees i propostes. Tots els grups han desenvolupat un treball molt interessant i enriquidor per avançar cap a la convergència europea, i adaptar els estudis que s'imparteixen a la FCE a l'EEES.

En aquest moment tots els treballs estan en una fase mitjà o avançat, es per això, que les conclusions que presenten son parcials i reflectint el moment específic en que es troba cada grup.

Incloem en l'annex tots els grups de treball, l'objecte de l'investigació i els resultats als que han arribat en aquest moment.

3. Grau d'assoliment del objectius

Tot i que el projecte no s'ha desenvolupat en la seva totalitat, pot dir-se que els objectius que s'havien fixat per a aquesta primera fase s'han assolit. Aquests objectius són:

- Donar a conèixer i debatre els canvis en la metodologia docent universitària que suposa el nou marc d'EEES.
- Desenvolupar iniciatives metodològiques que s'adeqüin al nou model d'ensenyament/aprenentatge centrat en l'estudiantat.
- Afavorir el treball en grups i grups interdisciplinars amb l'objectiu de posar en comú els diferents punts de vista i propostes.

Els indicadors que permeten afirmar que els objectius s'han assolit són:

- Quota de participació del professorat en les sessions informatives i formatives: com s'han especificat anteriorment, quaranta-quatre professors dels cent dos de la FCE s'han inscrit i han participat de manera regular en el pla de formació dissenyat.
- Número de grups de treball formats: els grups de treball formats inicialment han estat dotze, indicatiu de la voluntat del professorat de la FCE d'implicar-se en el canvi metodològic que suposa l'EEES.
- Seguiment del treball: finalment els grups que han realitzat un treball més sistemàtic i continuado han estat sis. Una part important dels grups que s'havien inclòs, inicialment, han estat treballant lligats a altres convocatòries i ajuts de l'UdL; es per això, que el seu treball no queda reflectit en aquest informe final.
- Progressió d'aquests grups de treball: a mesura que les accions establertes en el cronograma s'han desenvolupat el nombre de professors que constituïen els grups ha anat creixent. Aquest és un indicatiu de l'interès que el projecte ha despertat i la disponibilitat del professorat de participar-hi.
- Iniciatives de continuïtat pel curs 2005/06: a banda del treball que s'ha de realitzar durant el segon quadrimestre del present curs, una gran part dels grups han dissenyat projectes que impliquen la modificació, en un grau o un altre, de la metodologia docent que ha d'emprar-se des dels paràmetres de l'EEES, metodologia que, com a tal, vol començar-se a aplicar el curs vinent.

Aquests indicadors permeten valorar positivament l'experiència que s'està duent a terme i encarar el curs 2005-06 amb les millor perspectives.

4. Conclusions

Aquest projecte ha estat un primer impuls per familiaritzar a molts professors amb l'EEES i tenir una primera impressió de les dificultats i futures necessitats davant del treball per adaptar les titulacions als ECTS.

Una de les principals conclusions a les que s'ha arribat durant aquest curs es que la incorporació del treball per competències als programes formatius de les titulacions requereix una coordinació de tot el professorat implicat. S'ha de crear una nova cultura de coordinació docent universitària que permeti una distribució coherent de les competències transversals i específiques entre les diferents matèries. El treball ha de ser inclusiu i en profunditat.

Volem aprofitar aquesta situació com a Facultat per continuar el treball iniciat durant aquest curs, ja que contem amb una part del professorat, informat, format i receptiu cap a la construcció de l'EEES. En aquest moment, es fa imprescindible partir de l'experiència adquirida amb els treballs iniciats i anar més enllà, unificar criteris, treballar conjuntament amb els coordinadors de titulació i els professors implicats per definir les competències genèriques que haurien de definir les titulacions de la FCE, i implicar a tot el professorat perquè el resultat final sigui acceptat per la major part del col·lectiu i el procés iniciat pugui culminar amb l'èxit desitjable.

Així mateix, creiem que el punt de partida del treball que es realitzarà el proper curs hauria de partir de les experiències dels diferents grups de treball, i de les dificultats detectades per aquells professors que han treballat en l'adaptació i implantació de les seves assignatures als ECTS. Estem convençuts de l'important i necessari que resulta dissenyar l'esquelet comú de les titulacions des de la transversalitat i el comú, per permetre en un moment posterior organitzar les matèries de forma coherent amb les competències transversals definides inicialment.

Les experiències d'alguns grups de treball amb metodologies que tenen una major consideració vers l'estudiant i centrats en l'aprenentatge, així com la quantitat d'informació de que disposem gràcies a la col·laboració dels professors, son un punt de referència molt valuós com a començament per l'anàlisi de les dificultats, avantatges, inconvenients, etc. que suposa la seva implementació en condicions molt determinades. Aquest fet ens pot permetre valorar aspectes relacionats amb l'infraestructura de les classes actuals,

horaris dels professors, capacitat del grup classe, avaluació, etc. Aspectes, tots ells, que condicionen la metodologia de l'ensenyament i aprenentatge, i que no sempre som capaços de fer una valoració amb la importància que tenen.

5. Bibliografia

- ANECA (2003). *Programa de convergència europea* <http://www.aneca.es/modal_eval/prog_conver.htm>
- Attali, J. et alii (1998). *Pour un modèle européen d'enseignement supérieur*. Informe de la Comissió Europea. Brussel·les: Comissió Europea.
- Baume, C./Baume, D. (2001). "Un plan nacional de formación y acreditación para profesores universitarios". *Boletín de la RED-U*, 1, 5-13.
- Comunitat de Madrid (2004). *Proyecto de Acciones piloto de la Comunidad de Madrid, Dirección General de Universidades, Convergencia Europea* <<http://www.madrid.org/universidades/universidades.htm?europea.htm>>
- Declaració de Bologna (1999). <<http://www.esib.org>>
- ECTS Guía del usuario*. (1998). Brussel·les: Comissió Europea. <<http://europa.eu.int/comm/education/socrates/usersg.html>>.
- Gallego, M.J. (2003). Intervenciones formativas basadas en www para guiar el inicio de la práctica profesional de los docentes. *Revista Iberoamericana de Educación*, nº 33 (<http://www.campus-oei.org/revista/rie33a06.htm>)
- Grupo de Magisterio-ANECA (2004). *La adecuación de las Titulaciones de Maestro al Espacio Europeo de Educación Superior. INFORME FINAL*. Documento no publicado, uso interno.
- Reichert, S./Tauch, C. (2003). "Progress towards the European Higher Education Area", a *Forward form Berlin: the role of universities: to 2010 and beyond*, Leuven, European University Association.
- Ruiz-Rivas Hernando, C. (2002). *El ámbito europeo de la enseñanza superior. Informe de situación y programa de acciones piloto en la Comunidad de Madrid*. Madrid: Comunitat de Madrid.
- Universitat de Deusto/Universitat de Groningen. (s.d.). *Projecte Tuning*. <<http://www.relint.deusto.es/TUNINGProject/index.htm>>

- Vizcarro, C. (2002). "Innovación y métodos de enseñanza", a F. Michavila/J. Martínez, (eds.), *El carácter transversal de la educación universitaria*, Madrid, Cátedra UNESCO i Consejería de Educación, 81-100.
- Zabalza, M. A. (2001). *Evaluación de los aprendizajes en la Universidad*, a A. García Valcárcel, *Didáctica universitaria*, Madrid, La Muralla.

ANNEX

GRUPS DE TREBALL
INFORMES ESPECÍFICS PER GRUPS

	PROFESSOR	DEPARTAMENT	ÀREA DE CONEIXEMENT
GRUP 1			
Estudi de les competències bàsiques en la formació de mestres, punt de partida per a la millora docent	Gené Duch, Anna	Didàctiques específiques	Didàctica de les ciències experimentals
	Biscarri Gassió, Joan	Pedagogia i Psicologia	Psicologia evolutiva
	Coiduras Rodríguez, Jordi	Pedagogia i Psicologia	Didàctica i organització escolar
	Domingo Coll, Jordi	Geografia i Sociologia	Geografia humana
	Estrada Roca, Assumpta	Matemàtiques	Didàctica de la matemàtica
	Filella Pujol, Antònia M	Didàctiques específiques	Didàctica de les ciències socials
	Jové Peres, Joan Josep	Pedagogia i Psicologia	Psicologia evolutiva
	Llobet Fdez-Grande, Amparo	Didàctiques específiques	Didàctica de la llengua i la literatura
	Marsellés Vidal, M.Àngels	Pedagogia i Psicologia	Psicologia de la personalitat
	Mor Guiu, M. Dolors	Anglès i Lingüística	Filologia anglesa
	Navarro Rodríguez, Pilar	Pedagogia i Psicologia	Teoria i Història de l'Educació
	Niubó Pinós, Iolanda	Filologia Clàss.Francesa i Hisp.	Filologia Francesa
	Nòria Jové, Montserrat	Didàctiques específiques	Didàctica de la llengua i la literatura
Remón Molina, Júlia	Història de l'Art	Història moderna	

	Sala Güell, Teresa	Pedagogia i Psicologia	Didàctica i organització escolar
	Valls Gabernet, Pepa	Pedagogia i Psicologia	Didàctica i organització escolar
	Vendrell Serés, Conxita	Pedagogia i Psicologia	Psicologia evolutiva
	Vilà Arbonés, Tere	Didàctiques específiques	Didàctica de l'expressió corporal
GRUP 2			
Experimentació dels ECTS d'una assignatura troncal dels estudis de mestre	Carrera Farran, Xavier	Pedagogia i Psicologia	Didàctica i Organització escolar
	Coiduras Rodríguez, Jordi	Pedagogia i Psicologia	Didàctica i Organització escolar
	Rourera Jordana, Ramon	Pedagogia i Psicologia	Didàctica i Organització escolar
GRUP 3			
Adaptació de la docència de Psicologia de l'Educació i de la Instrucció en el marc dels ECTS: primera fase	Sanuy Burgués, Jaume	Pedagogia i Psicologia	Psicologia evolutiva
	Pifarré Turmo, Manoli	Pedagogia i Psicologia	Psicologia evolutiva

GRUP 4	Burrial Sancho, Xavier	Filologia Clàss.Francesa i Hisp.	Filologia francesa
Les competències transversals dels futurs mestres	Garreta Bochaca, Jordi	Geografia i Sociologia	Sociologia
	Llevot Calvet, Núria	Pedagogia i Psicologia	Teoria i Història de l'educació
	Miñambres Abad, Amparo	Pedagogia i Psicologia	Didàctica i organització escolar
	Niubó Pinós, Iolanda	Filologia Clàss.Francesa i Hisp.	Filologia francesa
	Sala Güell, Tere	Pedagogia i Psicologia	Didàctica i organització escolar
GRUP 5	Tolmos Tena, Antoni	Didàctiques específiques	Didàctica de l'expressió musical
Adaptació del pràcticum a l'EEES	Pérez Calvo, Rosa M.	Pedagogia i Psicologia	Psicologia social
	Coiduras Rodríguez, Jordi	Pedagogia i Psicologia	Didàctica i organització escolar
	Font Oncins, Maria	Didàctiques específiques	Didàctica de l'expressió corporal
	Miñambres Abad, Amparo	Pedagogia i Psicologia	Didàctica i organització escolar
	Mor Guiu, M. Dolors	Anglès i Lingüística	Filologia anglesa
	Moreno Moreno, M.Mar	Matemàtiques	Didàctica de la matemàtica
	Navarro Rodríguez, M.Pilar	Pedagogia i Psicologia	Teoria i Història de l'educació
	Pelegrí Vianya, Xavier	Geografia i Sociologia	Treball social i serveis socials
	Remón Molina, Júlia	Història de l'Art	Història moderna

	Ribes Castells, Ramona	Pedagogia i Psicologia	Psicologia evolutiva i de l'educació
--	------------------------	------------------------	--------------------------------------

GRUP 6 Experimentació dels ECTS d'una assignatura semipresencial dels estudis de Psicopedagogia	Molina Luque, Fidel	Geografia i Sociologia	Sociologia
--	---------------------	------------------------	------------

Grups de treball (Professorat, Departament i Àrea de coneixement)

Títol del subprojecte: Estudi de les competències bàsiques en la formació de mestres punt de partida per a la millora docent

Professorat implicat: Anna Gené; M. Angels Marsellés; Dolors Mor; Pilar Navarro; Yolanda Niubó; Amparo Llobet; Manoli Pifarré; Julia Remón; Teresa Sala; Conxita Vendrell; Tere Vila . Coordinadora Anna Gené

Assignatures vinculades:

En principi totes les impartides pel professorat implicat

Descripció temàtica:

Es parteix de tres consideracions prèvies:

1.-L'estudi de les competències bàsiques necessàries per a ser mestre, esta ajudant, en aquest moments, al replantejament de la formació inicial i permanent.

2.- L'experiència en aquests darrers anys en aules d'educació infantil i primària, així com el treball compartit amb mestres en exercici i infants posa en evidència una coincidència, però en molts casos també divergència, en les concepcions i valoracions de les competències bàsiques per a fer de mestre en els col·lectius que aquest estudi contempla: professorat formador de la FCE; mestres d'infantil i primària amb una llarga trajectòria en la seva professió; futurs mestres (alumnes de la FCE de les especialitats de mestre) i els infants, (darrers destinataris i en definitiva sentit últim de la formació de mestres)

3.-El treball per competències en la formació de mestres, tot i que pot resultar difícil en un primer moment, pot contribuir de forma significativa a la millora de la formació de mestres, en la direcció de la seva adequació professional a la resolució de problemàtiques que avui l'educació te plantejades.

Avançar en la comprensió d'aquesta realitat així com l'interès d'incidir-hi per tal de millorar la preparació dels futurs mestres, ens porta a plantejar els següents objectius.

Objectius:

1.-Conèixer fins a quin punt les competències bàsiques en la formació de mestres son considerades en els diferents col·lectius en els que aquest estudi incideix. Veure fins a quin punt existeixen coincidències i divergències. Fer una valoració a la llum de les aportacions teòriques avui vigents

2.-Debatre i dissenyar amb el professorat de l'equip, línies d'actuació des de les diferents assignatures implicades en les titulacions de mestre.

3.-Contrastar la consideració de les competències en diferents documents oficials, com per exemple l'Informe de l'ANECA i els resultats dels nostres estudis. Tendir a escollir aquelles competències en les que hi ha un ampli consens.

4.-Valorar la incidència de les modificacions dissenyades i experimentades en l'assoliment de les competències bàsiques i obrir noves propostes de millora.

5.-Establir millors relacions entre la formació inicial dels mestres i la pràctica docent en les aules d'infantil i primària, tot implicant els mestres en exercici que ho desitgin en aquest treball.

Metodologia:

Fase 1: Valoració de la situació

Conèixer mitjançant qüestionaris i entrevistes, les competències bàsiques que els diferents col·lectius implicats en la formació de mestres consideren essencials.(professorat de la FCE, mestres en exercici, mestres en formació, infants d'infantil i primària). Estudiar els possibles acords i desacords per tal de constatar mancances en la construcció de les competències bàsiques. (fase ja realitzada)

Fase 2: Actuació a la llum dels resultats anterior

Es reflexionarà a partir dels resultats obtinguts en la fase anterior, sobre les causes dels acords i desacords. Es prioritzen les competències i es va construir i un marc teòric comú en el que es plantejarà la millora docent. (fase actual)

Fase 3: Disseny de propostes d'intervenció

Es dissenyaran propostes concretes de millora en la formació inicial dels mestres, per tal d'incidir en l'adquisició de competències bàsiques professionals, prioritzades a partir dels resultats obtinguts en el treball de valoració inicial (fase 1) i de les orientacions del document de l'ANECA

Fase 4: Implementació

S'implementaran les diferents propostes al llarg del curs 05-06 i en el marc de diferents assignatures.

Fase 5: Avaluació i propostes de futur

S'avaluarà l'impacte de les propostes, s'elaboraran conclusions i es faran propostes de continuïtat .

Estat actual del projecte:

En aquest moment s'ha realitzat ja la fase d'investigació sobre les competències bàsiques per fer de mestre que son considerades necessàries pel professorat de la FCE, dels mestres en exercici i en formació així com pels infants d'infantil i primària. S'ha fet l'anàlisi dels resultats i s'han identificat els aspectes de consens així com de divergència (es disposa dels resultats).

S'ha consolidat l'equip de treball i s'han iniciat treballs de lectura i debat per tal de:

- Prioritzar les competències amb les que es vol insistir en la formació de mestres.
- Estudiar la seva coincidència amb les aportacions de Bologna i el document de l'ANECA.
- Construir una filosofia comú i un marc teòric que permeti un treball en equip

- Estudiar la possibilitat d'ampliar la investigació inicial per tal de matisar i /o ampliar alguns resultats.

S'han escollit les competències a treballar i que responen per una banda als quatre àmbits proposats per la Unesco: Aprendre a conèixer; Aprendre a fer; Aprendre a ser ; Aprendre a viure junts, i per l'altra a les propostes de l'Aneca.

S'han realitzat lectures complementàries i/o divergents: Bologna, altres universitats, etc.

En aquests moments s'estan dissenyant propostes d'actuació coherents per tal de treballar les competències escollides a les diferents assignatures.

Projeccio subprojecte curs 05/06:

El treball ha de continuar en les següents perspectives:

1.-Dissenys de propostes d'actuació concretes per treballar les següents competències:

Referides a *Aprendre a Conèixer* (Saber en el document de l'ANECA)

“Capacitat per a comprendre la complexitat dels processos educatius en general i dels processos d'ensenyament / aprenentatge en particular(...)” Definida com de tipus comú i àmbit docent)

Referides a *Aprendre a Fer* (Saber fer)

“Capacitat d'organització y de planificació” Definida com instrumental i transversal.

Referides a *Aprendre a Viure junts* (Saber estar)

“Habilitats en les relacions interpersonals” Definida com personal i transversal.

Referides a *Aprendre a Ser* (Saber ser)

“Aprentatge autònom” en els sentit també de l'autonomia personal. Definida com sistèmica i transversal.

S´han escollit aquestes competències per dos motius bàsics:

- Pel seu caràcter transversal, genèric i estar considerades en totes les titulacions.
- Per la seva coincidència amb l'estudi experimental inicial realitzat per l'equip.

2.- Implementació de les propostes en les assignatures.

3.- Anàlisi de les diferents actuacions a les aules mitjançant gravacions en vídeo.

4.- Estudi dels resultats mitjançant procediments d'investigació acció.

5.- Elaboració de conclusions que ens permetin veure les possibilitats i els límits de les diferents propostes.

6.- Repetir el procés amb la consideració d'altres competències.

Per tot això es preveu un treball continuat al llarg del temps.

Títol del subprojecte:

Experimentació dels ECTS d'una assignatura troncal dels estudis de mestre.

Professorat implicat:

Carrera, X., Coiduras, J., Rourera, R.

Assignatures vinculades:

Noves tecnologies aplicades a l'educació. Totes les titulacions de mestre.

Descripció temàtica:

Canvi qualitatiu del model didàctic i organitzatiu de l'assignatura en base als criteris de la convergència europea.

Objectius:

1. Dissenyar i experimentar el canvi d'un sistema de crèdits basats en la durada de les classes del professor per un altre basat en el volum total del treball que l'estudiant ha de realitzar:
 - 1.1. Quantificant el temps de dedicació a cada part de l'assignatura
 - 1.2. Aplicant una metodologia docent enfocada cap a l'aprenentatge
 - 1.3. Definint els objectius de l'assignatura en termes de competències i de resultats d'aprenentatge.
 - 1.4. Establint els criteris i les formes d'avaluació

2. Elaborar els materials necessaris per a dur a terme l'experimentació (edició d'una guia de pràctiques i elaboració de webquest)

3. Valorar el grau de dificultat que representa per als estudiants i per als professors el canvi de model així com el grau d'implicació creixent o mantinguda dels estudiants.

Metodologia:

1. Subprojecte de recerca-acció que elaboren, apliquen i avaluen el tres professors de l'assignatura.
2. Seguiment del procés d'aplicació
3. Seguiment de la resposta dels estudiants a la nova metodologia i a les conseqüències que comporta.
4. Modificació, si és el cas, d'aquells plantejaments que produeixin -o facin preveure- resultats insatisfactoris.
5. Avaluació final de resultats i presa de decisions per a cursos posteriors.

Estat actual del subprojecte:

1. Des del darrer informe de seguiment (gener de 2005) s'ha tancat la planificació de l'assignatura en base a la resolució de casos com a metodologia central de l'assignatura i la incorporació d'altres estratègies metodològiques com: seminaris, tutories tècniques i didàctiques, pràctiques, exposicions monogràfiques i ús de materials de suport diversos (webquest, guies, cronogrames i fulls d'autoavaluació, entre altres).

2. S'està aplicant el disseny elaborat en totes les titulacions de mestre. L'experiència continua fins al mes de setembre, coincidint amb el tancament d'actes de segona convocatòria.

Al mateix temps es van fent els ajustaments necessaris d'acord amb el desenvolupament de l'assignatura i de les casuístiques i problemàtiques sorgides.

3. S'han elaborat els següents materials didàctics i organitzatius.

3.1. Programa de l'assignatura, calendari d'activitats presencials i full de control de dedicació a l'assignatura.

3.2. Relació d'indicadors d'avaluació de competències específiques TIC i de competències transversals.

3.3. Casos: "Programació televisiva", "Joc multimèdia", "Producció d'un anunci" i "Webquest". Tots els casos es presenten seguint una mateixa estructura: descripció del cas, resultats esperats i materials i documentació.

3.4. Presentacions hipermèdia: "Fonaments d'edició hipermèdia", "Recursos per a la construcció de jocs multimèdia", "Webquest", "Cas anunci" i "Recursos expressius de la imatge"

3.5. Protocols d'autoavaluació de competència en la utilització de PowerPoint, del editor web Composer de Mozilla, del programa Studio8 i de l'ús de la camera de vídeo.

3.6. Webquest sobre la "Societat del Coneixement".

Pràcticament tots aquests materials es troben a disposició de l'alumnat via telemàtica a través de dossiers electrònics. La resta, quan el seu volum és massa elevat per a ser transferit via xarxa, es posa a disposició de l'alumnat al Servei d'Audiovisuals de la FCE.

Conclusions:

Donat que l'experiència encara s'està desenvolupant no es pot donar cap resultat ni anticipar cap mena de conclusió, provisional o definitiva, sobre aquest projecte.

Es poden, però, recollir algunes constatacions i valoracions que sobre la preparació i l'aplicació de l'experiència han realitzat els professors implicats:

a) La transformació d'una assignatura seguint els canons ECTS requereix una dedicació en hores de preparació molt elevada. Especialment si es adoptant les competències com a eix del disseny de tota l'assignatura.

b) Es detecten dificultats per a definir i seleccionar quines són les competències no específiques de l'assignatura que cal també treballar i avaluar. Es considera necessari arribar a un

acord de la titulació sobre les competències transversals que haurien de desenvolupar-se des de les diferents assignatures.

c) Especialment dificultós és el seguiment de l'activitat setmanal de l'alumnat i la seva avaluació a través del desenvolupament de competències. Dificultats que es veuen agreujades quan els grups són nombrosos i/o quan el nombre de grups amb que es treballa és elevat.

d) L'aplicació del model ECTS exigeix canvis profunds de pensament i de metodologia en el professorat i en l'estudiantat. En aquest darrer col·lectiu -malgrat els esforços realitzats- persisteix en general una percepció distorsionada sobre el significat de l'aprenentatge i en alguns casos es detecten dificultats per a la realització d'un treball autònom eficient; sobretot quan es demanen tasques d'anàlisi, síntesi, valoració crítica i integració.

Projecció subprojecte curs 05/06:

La continuïtat d'aquest projecte pel curs vinent depèn de l'anàlisi que es faci de l'experiència d'aquest any. Mantenim, de moment, les propostes de continuïtat fetes al mes de gener:

1. Analitzar l'experiència del curs 2004-05.
2. Fer difusió de l'experiència i conèixer altres experiències en la mateixa assignatura realitzades en altres universitats.
3. Introduir els ajustaments necessaris en la proposta de cara a continuar-la durant el curs 2005-06.

Construir un espai de treball cooperatiu en xarxa específic de l'assignatura amb la plataforma Moodle o editar en suport digital (multimèdia o en xarxa) tots els materials necessaris per a seguir l'assignatura.

Títol del subprojecte:

Adaptació de la docència de Psicologia de la Educació i de la Instrucció en el marc dels ECTS: primera fase

Professorat implicat:

Jaume Sanuy Burgués i Manoli Pifarré (1a fase)

Assignatures vinculades:

Psicologia de l'Educació (Educació Social, optativa complement)

Psicologia de la Instrucció (Psicopedagogia, troncal)

Estratègies d'aprenentatge (Psicopedagogia, optativa)

Descripció temàtica:

Es pretén treballar en dos aspectes de cara a adaptar la metodologia docència amb mires als crèdits europeus:

- a) la selecció i coordinació dels continguts de les assignatures
- b) elaborar unitats didàctiques bàsiques dels continguts essencials emprant les possibilitats de les noves tecnologies informàtiques de treball col·laboratiu

Objectius:

1. Reduir la quantitat de continguts de la disciplina, tot afavorint la continuïtat curricular entre assignatures.
2. Elaborar unitats didàctiques en una triple dimensió:
 - Incloure els continguts més essencials i bàsics de les assignatures: apunts i materials de suport (dossiers)
 - Utilitzar la WEB com una eina que permet estructurar, generar, compatir i avaluar coneixement d'una comunitat d'usuaris (Synergeia; Knowledge Forum)

- Utilitzar els continguts de les assignatures, com a eines per a la resolució col·laborativa de crèdits pràctics de l'assignatura.

3. Recollir dades qualitatives sobre els aprenentatges i analitzar-les.

Metodologia:

Anàlisi de temaris i continguts

Treball de coordinació

Disseny unitats i materials

Gestió de Web

Disseny i gestió dels grups de treball col·laboratiu

Recollida de dades i Anàlisi dels aprenentatges

Estat actual del subprojecte

Durant el primer quadrimestre s'ha treballat en:

Anàlisi de temaris i continguts de les assignatures implicades Psicologia de la Instrucció, i Estratègies d'Aprenentatge

Disseny unitats i materials de l'assignatures en curs Psicologia de la Instrucció, i Estratègies d'Aprenentatge.

Disseny i gestió dels grups de treball col·laboratiu:

- S'ha fet una experiència de construcció col·laborativa de coneixements sobre el tema "Aprenentatge" en format paper, vinculada al tema "Continguts"
- S'ha cercat plataformes de treball virtual col·laboratiu i s'ha escollit i provat la plataforma de software lliure Synergieia per a dissenyar una segona experiència de CCC sobre el tema de les "Diferències Individuals".

Pla de treball 2 quadrimestre:

Anàlisi de temaris i continguts de les assignatures implicades: Psicologia de la Instrucció i Psicologia de l'Educació.

Disseny unitats i materials de l'assignatures en curs Psicologia de la Instrucció (2n Q.), i Psicologia de l'Educació. Tot el material de docència que s'ha elaborat (ppt, pdf, word) s'ha dipositat a les corresponents carpetes dels temes a dossiers electrònics, en les tres assignatures implicades en el projecte i que han emprat el programari col·laboratiu.. Així mateix, el material específic emprat i/o generat amb les plataformes col·laboratives està dipositat a les mateixes plataformes.

Igualment, el material didàctic de l'assignatura Estratègies d'Aprenentatge s'ha introduït als dossiers electrònics

Disseny i gestió dels grups de treball col·laboratiu:

Realització de la experiència de construcció col·laborativa de coneixements sobre "Diferències Individuals" corresponent a un tema de PI Diferències Individuals, mitjançant la plataforma de software lliure Synergieia (molt elemental). S'ha treballat a nivell de sis grups.

Realització de la experiència de construcció col·laborativa de coneixements sobre "Diferències Individuals: implicacions educatives" corresponent al tema de PI Diferències Individuals, mitjançant la plataforma de software lliure Synergieia (molt elemental). En aquest cas s'ha fet un treball de tota la classe.

Disseny i aplicació d'una unitat de CCC mitjançant la plataforma més desenvolupada actualment (Knowledge Forum), a l'assignatura Psicologia de la Instrucció. Aquesta experiència es du a terme durant els mesos d'abril i maig. El tema del programa és "interaccions educatives".

Disseny i aplicació d'una unitat de CCC mitjançant la plataforma Knowledge Forum a l'assignatura Psicologia de l'Educació. Aquesta experiència es du a terme durant els mesos d'abril i maig. El tema del programa és Diferències individuals.

Disseny i aplicació d'una unitat de CCC mitjançant la plataforma Knowledge Forum a l'assignatura virtual (Unitat de docència virtual ICE). Aquesta experiència es du a terme durant el mes de maig.

Recollida de dades i Anàlisi dels aprenentatges:

De la recollida i processament de les dades corresponents a les experiències col·laboratives fetes amb Synergeia (primera experiència) s'ha escrit una Comunicació: "Construcción colaborativa de conocimientos por parte de estudiantes universitarios, mediante un programa informático de aprendizaje colaborativo" Jaume Sanuy Burgués (sanuy@pip.udl.es), Noemí Verdú Surroca (nverdu@ice.udl.es)

L'anàlisi de la segona experiència (Synergeia2) s'està fent ara.

L'experiència en curs de l'assignatura Psicologia de la Instrucció s'ha inclòs una experiència d'anàlisi col·laboratiu per recollir les opinions dels propis estudiants i estudiantes sobre la seva experiència en treball col·laboratiu mediat per ordinador.

Els anàlisis de dades s'estan fent:

- a nivell quantitatiu (participació i tipus de participació en les plataformes)
- i qualitatiu: el curs d'incorporació d'idees i el desenvolupament de les mateixen tant a nivell individual com en el conjunt d'aportacions

Conclusions:

S'anava una serie de conclusions a partir de les dades analitzades de les primeres experiències.

S'ha de precisar que aquestes primeres experiències (Synergeia1 i Synergeia2) s'han fet amb una intencionalitat prospectiva i descriptiva, per la qual cosa no hi ha hagut una interenció directiva, ni tampoc s'han realitzar activitat de formació per explotar al màxim les possibilitats de les plataformes.

Amb tot, es pot concloure que els estudiants poden accedir fàcilment al programa Synergeia, i participar-hi.

Ara bé, tot i la participació per parts de l'estudiantat el grau d'el·laboració de les aportacions no garantitza un nivell de construcció conjunta de coneixements prou elaborat.

És per això que resulta important introduir ajudes i suports per tal d'estimular, ja no tant la participació, sinó més aviat, l'aprofundiment en els processos de discussió i clarificació de les idees, i en els processos de negociació de perspectives, que, finalment, puguin acabar amb l'elaboració d'un objecte de coneixement col·lectiu, amb les corresponents decisions i que sorgeixi d'un procés de publicació.

Aquests ajuts i suports es plantegen a tres nivells:

- emprar "scaffolds" de la plataforma KF
- intervenció de gestió, d'aportació d'idees, i de reflexió metacognitiva per part del professorat
- intervenció de tutoria per part d'alumnes amb certa expertesa en l'ús de plataformes col·laboratives.

Precisament una de les experiències amb Knowledge Forum, que estan en curs, tracta d'introduir aquest sistema d'ajudes i suports.

Projecció subprojecte curs 05/06:

El curs vinent es pretén desenvolupar part de la tesi doctoral "Entorns D'ensenyament/Aprenentatge Virtuals En La Docència Universitària: L'aprenentatge Col·laboratiu I La Construcció De Coneixements Mediada Per Ordinador" (N. Verdú) en el marc de les assignatures del projecte i l'entorn Knowledge Forum, repetint experiències de CCC i comparant-les amb experiències exclusivament virtuals.

D'altra banda, expandir, en la mesura que sigui possible, la tasca de coordinació a assignatures troncales de magisteri de l'àmbit de Psicologia de l'Educació, on incorporar a cada assignatura una experiència d'utilització de plataformes col·laboratives.

I, també obrir un espai de construcció col·laborativa de coneixements on puguin intervenir la totalitat de les assignatures de Psicologia de l'Educació/Instrucció, on l'estudiantat que aquest curs ha cursat Psicologia de la Instrucció, i que estigui cursant Estratègies d'Aprenentatge, podrà actuar com a tutor de grups de primer cicle.

L'experiència realitzada aquest curs, i l'anàlisi preliminar de la mateixa, ha permès dissenyar un projecte per curs vinent que s'ha presentat a la convocatòria MQD 2005 (AGAUR).

Títol del subprojecte :

Les competències transversals dels futurs mestres

Professorat implicat :

Burrial, Xavier ; Garreta, Jordi ; Llevot, Núria ; Miñambres, Amparo ; Niubó, Iolanda ; Sala, Teresa .

Assignatures vinculades :

Llengües, pedagogia, sociologia

Descripció temàtica :

Estudi de les representacions sobre aprenentatge, motivació i característiques d'un docent de qualitat

Objectius :

1. Identificar les representacions sobre *aprenentatge, motivació i característiques d'un docent de qualitat* expressades per alumnes de 1er. curs i per alumnes de 3er. curs de la Diplomatura de Mestre.
2. Analitzar aquestes representacions.
3. Examinar les diferències i similituds de les respostes dels alumnes en fase inicial i en fase final de la seva formació.
4. Conèixer quines són les competències que els futurs mestres consideren més importants en un docent de qualitat.

Metodologia :

Enquestes a alumnes de 1er curs i a alumnes de 3er. curs dels estudis de Mestre

Estat actual del subprojecte :

- En aquest moment estem fent l'anàlisi quantitativa i qualitativa de les enquestes dels alumnes de 1er. curs.

- Hem elaborat l'enquesta pels alumnes de 3er. curs i l'hem passada a un grup pilot per comprovar l'adequació de les preguntes.

-

Pla de treball 2 quadrimestre :

- Correcció i adaptació de l'enquesta pels alumnes de 3er. curs.
- Passar l'enquesta.
- Començar l'anàlisi de l'enquesta

Projecció subprojecte curs 05/06:

- Treballar els punts 3 i 4 dels objectius.
- Conclusions.

Títol:

Adaptació del pràcticum en el context del EEES

Professorat implicat:

R.M. Pérez, A. Tolmos, J. Coiduras, M. Font,
A. Miñambres, M.D. Mor, M. Moreno, P. Navarro, X. Pelegrí, J.
Remón,
R. Ribes,

Assignatures vinculades:

Pràcticum de les titulacions de la diplomatura de Mestre Ed. Infantil, Ed. Primària, Ed. Especial, Ed. Física, Ed. Musical, Llengües Estrangeres, Treball Social, Educació Social i la Llicenciatura de Psicopedagogia

Descripció temàtica:

Es pretén treballar de forma interdisciplinària per tal d'adaptar el pràcticum al marc dels ECTS amb l'objectiu de millorar els aspectes estructurals, funcionals i acadèmics d'aquesta assignatura que vincula el món universitari amb el context sociolaboral en el que l'alumne haurà d'ingressar com a professional en un futur immediat.

Objectiu de treball:

Definir les competències transversals i genèriques de les assignatures de pràcticum de totes les titulacions que s'imparteixen en la Facultat de Ciències de l'Educació.

Metodologia:

- Treball en grup interdisciplinari
- Recollida de dades de les propostes

Estat actual del subprojecte:

En data de 27 d'abril de 2005 el grup de treball d'aquest subprojecte redacta les següents valoracions:

Pensant en una proposta d'assignatura de Practicum adaptada als ECTS i en el marc de la Convergència Europea, s'ha pres com a referència les competències transversals que, des del nostre punt de vista, han d'estar presents de forma molt especial. Aquestes, han estat consensuades pel coordinadors de totes les titulacions impartides a la Facultat.

Competències transversals

El futur professional haurà de desenvolupar les següents habilitats:

- a) Instrumentals:
 - Anàlisi i síntesis.
 - Organització i planificació.
 - Gestió de la informació.
 - Presa de decisions.
 - Resolució de problemes.
 - Comunicació oral i escrita.
- b) Personals:
 - Treball en equip i en equip interdisciplinar.
 - Compromís ètic amb la comunitat educativa.
 - Reconeixement en la diversitat i/o interculturalitat un valor per al grup.
 - Habilitat en les relacions interpersonals.
- c) Sistèmiques:
 - Responsabilitat professional per la qualitat.
 - Adaptació a les noves situacions. Creativitat.
 - Iniciativa i esperit emprenedor.
 - Aprenentatge autònom.

Competències específiques comunes a tots els perfils professionals dels estudis de la facultat de ciències de l'educació en la matèria de pràcticum

Saber (Competència Tècnica)

- Capacitat per a treballar, valorar i comprendre la complexitat dels processos socials, educatius i d'organització.

Saber fer (Competència Metodològica)

- Capacitat per a dissenyar, planificar, implementar, revisar i evaluar la pràctica de
- l'acció social i educativa en els diferents àmbits d'intervenció.

Saber estar (Competència Participativa)

- Capacitat per a dinamitzar, afrontar i resoldre de forma col·laborativa situacions problemàtiques i conflictes interpersonals de naturalesa diversa col·laborant amb els diferents sectors de la comunitat.

Saber ésser (Competència Personal)

- Assumir la dimensió ètica professional potenciant una actitud de ciutadania crítica i responsable.

Conclusions:

A partir del desenvolupament d'aquest subprojecte s'ha establert un treball cooperatiu entre les diferents titulacions de la Facultat que ha facilitat un intercanvi professional de reconeixement del diferents camps d'intervenció social i educativa.

Projecció subprojecte curs 05/06:

Les dades obtingudes serviran per dissenyar les programacions de pràcticum dins del nou Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES).

Títol del subprojecte:

Experimentació dels ECTS d'una assignatura semipresencial dels estudis de Psicopedagogia.

Professorat implicat:

Fidel Molina

Assignatures vinculades:

Sociologia de l'Educació Intercultural

Descripció temàtica:

Anàlisi i aplicació dels criteris de la convergència europea. Canvi d'organització de l'assignatura, del seu model didàctic i de les aportacions sociològiques (interculturals) en la formació inicial dels psicopedagogs, tenint en compte les competències en relació a la titulació de Psicopedagogia. També es valora l'oportunitat de dissenyar-se i desenvolupar-se com a assignatura semipresencial.

Objectius:

- Dissenyar i experimentar el sistema de crèdits ECTS basat en el volum total del treball que l'estudiant ha de realitzar.
- Elaborar una programació ajustada als crèdits ECTS, tenint en compte les possibilitats de la semipresencialitat.
- Elaborar unitats didàctiques amb continguts essencials i bàsics: apunts i materials de suport a Webct.
- Potenciar els estudis de casos com a eina per al debat i la resolució col·laborativa de crèdits pràctics (i aplicació dels crèdits teòrics) dels continguts treballats.
- Avaluat el procés conjuntament (amb els estudiants), tenint en compte els punts forts i els punts febles de desenvolupament del projecte
- Elaborar propostes de millora a partir de l'avaluació continuada del procés i de l'avaluació final i/o conclusions.

Metodologia:

- . Elaboració i disseny del subprojecte i de l'assignatura
- . Seguiment del procés d'aplicació
- . Avaluació continua del procés (i retroalimentació)
- . Elaboració de propostes de millora

Estat actual del subprojecte:

- . Implementació i seguiment del procés d'aplicació
- . Avaluació continuada del procés (i retroalimentació)
- . Perspectiva d'elaborar propostes de millora a final de curs

Projecció subprojecte curs 05/06:

A partir de l'avaluació de l'experimentació i de les propostes de millora, redefinir i reelaborar el subprojecte. A més a més, caldrà concretar per al curs 2005-2006 les possibilitats formatives i aportacions més clares en relació a les competències genèriques de la titulació (tenint en compte altres subprojectes de la Facultat).

Elaboració d'un manual o llibre de suport en relació als continguts (i objectius d'aprenentatge-competències) de l'assignatura.